

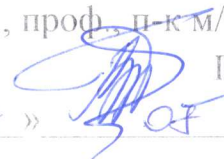
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

Кафедра Загальної практики - сімейної медицини
(назва)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Начальник кафедри військової терапії

д.м.н., проф., п-к м/с

« 28 » 20 10 року
Галина Осьодлю

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФТИЗІАТРІЯ»
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський) _____
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

вид дисципліни _____ професійна підготовка (обов'язкова) _____
(загальна підготовка (обов'язкова/вибіркова) / професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання _____ денна _____
(денна/заочна)

ЗМІСТ

1. Опис курсу.
2. Мета викладання дисципліни.
3. Завдання вивчення дисципліни.
4. Очікувані результати (компетентності).
5. Організація навчання.
6. Інформація про викладача.
7. Методи викладання.
8. Політика курсу.
9. Форма контролю знань.
10. Шкала оцінок.
11. Змістовний план вивчення навчальної дисципліни (структура).
12. Завдання для самостійної роботи.
13. Питання до заліку.
14. Рекомендована література.

1. Опис курсу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Фтизіатрія» є розділ медицини, що вивчає етіологію, патогенез і клінічні прояви туберкульозу та розробляє методи їх діагностики, лікування та профілактики. Навчальна дисципліна «Фтизіатрія» належить до циклу обов'язкових дисциплін, викладається у II семестрі 3 року навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем: магістр медицини; спеціальність: 222 «Медицина»; спеціалізація: «Загальна практика - сімейна медицина». Дисципліна поглиблює знання щодо теоретичних основ клінічної медицини та набуття практичних навичок обстеження хворого, встановлення клінічного діагнозу туберкульоз, призначення лікування та проведення профілактичних заходів військовослужбовцям на сучасному рівні.

Основними організаційними формами навчання є лекційні та практичні заняття. Лекції покликані підвищити інтерес студентів до глибшого самостійного вивчення питань навчальної дисципліни. Практичні заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання та формують у студентів навички клінічного мислення, прививають слухачам бажання працювати з хворими, здійснювати деонтологічний підхід до хворих, формують стійкі знання та впевненість при діагностиці та лікуванні хворих на туберкульоз.

Режим доступу до дисципліни на Навчальному порталі Української військово-медичної академії (УВМА):

<https://mcdl.mil.gov.ua/course/index.php?categoryid=96>

2. Мета викладання дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Фтизіатрія» є: поглиблення знань щодо теоретичних основ клінічної медицини, набуття практичних навичок обстеження хворих на туберкульоз, встановлення клінічного діагнозу туберкульоз, призначення лікування та проведення профілактичних заходів призовникам, військовослужбовцям в мирний та воєнний час в об'ємі, необхідному для виконання службових обов'язків за призначенням, а також в умовах проведення антитерористичної операції та операції об'єднаних сил (АТО/ООС).

3. Завдання вивчення дисципліни.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Фтизіатрія» є:

- удосконалення слухачами теоретичних і практичних знань з питань надання медичної допомоги на сучасному рівні, в тому числі в умовах локального військового конфлікту та надзвичайних ситуацій (в умовах проведення антитерористичної операції та операції об'єднаних сил (АТО/ООС);

- оволодіння сучасними практичними навичками обстеження, інструментальної та візуальної діагностики туберкульозу;

- практичне відпрацювання лікувальної тактики хворого на туберкульоз;

- удосконалити знання вимог керівних документів МОЗ України, МО України щодо організації допомоги на туберкульоз в Україні та у ЗС України.

4. Очікувані результати (компетентності).

Слухач повинен знати:

- основні законодавства з охорони здоров'я та директивні документи, які визначають діяльність органів і установ по охороні здоров'я, правові питання;
- передумови ліквідації туберкульозу, як поширеного захворювання;
- організацію протиепідемічних заходів при туберкульозі;
- збудника туберкульозу, його біологічні властивості, засоби виявлення та культивування;
- епідеміологію, патогенез і патоморфологію туберкульозу;
- імунітет при туберкульозі;
- організацію та методи своєчасного виявлення туберкульозу;
- методи клінічного, рентгенологічного, лабораторного та функціонального обстеження хворих при туберкульозі;
- методику туберкулінодіagnostики;
- показання до бронхоскопії та біопсії при захворюванні на туберкульоз;
- клінічну класифікацію туберкульозу;
- клінічну та рентгенологічну картину усіх форм туберкульозу органів дихання, та їх диференційну діагностику;
- ускладнення туберкульозу органів дихання, заходи з їх запобігання та лікування;
- клініку та принципи діагностики позалегеневих форм туберкульозу: абдомінального, сечостатевої системи, кісток та суглобів, периферичних лімфатичних вузлів, нервової системи і мозкових оболонок, шкіри та підшкірної клітковини, очей та інших органів;
- невідкладні лікувальні заходи, які використовуються при загрозливих станах в клініці туберкульозу та інших легеневих захворюваннях: легеневої кровотечі, спонтанному пневмотораксі, гострій легеневої недостатності, гострому легеневому серці, анафілаксії; в тому числі згідно протоколів TCCC (Tactical Combat Casualty Care) та PHTLS (Pre-Hospital Trauma Life Support)
- основні принципи хіміотерапії, класифікацію, характеристику, механізм дії протитуберкульозних хіміопрепаратів, побічні реакції, заходи їх профілактики та лікування;
- категорії хіміотерапії, індивідуалізована хіміотерапія;
- методи та засоби патогенетичної терапії;
- показання до хірургічного лікування хворих на туберкульоз;
- показання до вакцинації та ревакцинації БЦЖ;
- показання, протипоказання та принципи санаторного лікування хворих на туберкульоз;
- класифікацію залишкових змін після перенесеного туберкульозу;
- специфічну, санітарну та соціальну профілактику туберкульозу;
- задачі і методи санітарно-просвітньої роботи;
- проведення протитуберкульозних заходів у вогнищах туберкульозної інфекції діючі облікові та звітні форми документації щодо туберкульозу.

Слухач повинен вміти:

- проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення, хворих й в осередках туберкульозної інфекції;
- оцінювати основні епідеміологічні показники з туберкульозу та їх динаміку;
- виявити групи з підвищеним ризиком захворювання на туберкульоз;
- скласти план обстеження хворого на туберкульоз;
- проводити клінічне обстеження хворого на туберкульоз;
- виявити ознаки захворювання, оцінити важкість стану хворого, надати необхідну екстрену допомогу;
- оцінювати дані флюорографії, прямої та бокової рентгенограм органів грудної порожнини, а також томографії легень та середостіння;
- призначити необхідні лабораторні аналізи та оцінити їх результати;
- проводити і оцінювати пробу Манту;
- визначити показання до бронхоскопії та біопсії, оцінювати їх результати;
- вміти аналізувати показники спірограми, пікфлуорометрії та ЕКГ;
- провести диференційну діагностику туберкульозу;
- сформулювати діагноз туберкульозу згідно чинних наказів МОЗ України;
- проводити аерозольотерапію;
- проводити інтратрахеальне і ендобронхіальне введення лікарських речовин;
- використовувати засоби патогенетичної терапії;
- визначити показання до хірургічного лікування туберкульозу;
- вирішувати питання щодо працездатності хворого;
- заповнювати, аналізувати і працювати з діючою обліковою та звітною документацією;
- давати оцінку якості вакцинації та ревакцинації, проводити профілактику та діагностику її ускладнень;
- проводити хіміопрофілактику;
- проводити профілактичні заходи у вогнищах туберкульозної інфекції.

4.3. Компетенції, які набуваються під час засвоєння навчальної дисципліни:

4.3.1. Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я з питань медичного забезпечення військ (сил), інших військових формувань, утворених відповідно до законів України а також цивільного населення, із застосуванням теорії і методів медичної науки, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог

4.3.2. Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-3 Здатність використовувати базові теоретичні знання фундаментальних дисциплін для вирішення практичних завдань за призначенням

ЗК-4 Здатність використовувати знання про основні напрямки та методи наукових досліджень для організації наукових досліджень у військово-медичній галузі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з застосуванням стандартних методик та з використанням програмно-технічних засобів

4.3.3. Спеціальні (фахові) компетентності за спеціалізацією (СК) – з врахуванням рекомендацій Всесвітньої організації сімейних лікарів.

СК-1 Здатність до управління первинним контактом з пацієнтом охоплюючи весь спектр проблем із здоров'ям, ефективно і належним чином

надавати первинну медичну допомогу, раціонально використовуючи наявні ресурси охорони здоров'я, здійснюючі моніторинг, оцінку, удосконалення якості та безпечності медичної допомоги

СК-2 Здатність застосовувати пацієнт-орієнтований підхід, з урахуванням інтересів пацієнта та розглядати його проблеми в контексті існуючих обставин; надавати тривалу і безперервну допомогу, яка визначається потребами пацієнта

СК-3 Здатність розвивати спеціальні навички вирішення проблем з урахуванням поширеності хвороб та захворюваності прикріпленого населення, надавати допомогу при захворюваннях на ранніх і недиференційованих стадіях; ефективно та раціонально використовувати діагностичні і лікувальні заходи

СК-4 Здатність до комплексної оцінки пацієнтів, що мають кілька медичних проблем, потребують одночасного лікування як гострих, так і хронічних станів; управляти та координувати профілактичні заходи, лікування, догляд, паліативну допомогу та реабілітацію

СК-5 Здатність до орієнтації на громаду та узгодження з наявними ресурсами медико-санітарних потреб окремих пацієнтів і медико-санітарних потреб суспільства, в якому вони живуть

СК-6 Здатність до цілісного підходу до вирішення проблем із здоров'ям пацієнтів, враховуючи їх фізичні, психологічні, соціальні, культурні особливості

4.3.4. Військово-спеціальні компетентності за спеціалізацією (СКв)

СКв-1 Здатність до організації планування заходів медичної служби та здійснення обліку і звітності у військово-медичних підрозділах у мирний та воєнний час

СКв-2 Здатність планувати і здійснювати санітарні, гігієнічні та протиепідемічні заходи в межах військової частини та у польових умовах у мирний та воєнний час

СКв-3 Здатність організувати і здійснювати лікувально-діагностичний процес, лікувально-профілактичні заходи та заходи з військово-лікарської експертизи у мирний та воєнний час

4.4. Запланований результат навчання:

4.4.1. Загальна підготовка

РНз-2 Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

РНз-5 Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки. Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи.

4.4.2. Спеціальна підготовка зі спеціалізацією

РНс-1 Вміти ефективно організувати роботу в закладі первинної медичної допомоги, з урахуванням нормативної бази та правових аспектів діяльності лікаря загальної практики-сімейного лікаря, роботу в команді, дбати про безперервний професійний розвиток.

РНс-19 Знати основні стратегії щодо протидії епідемії туберкульозу. Вміти проводити раннє виявлення та діагностику туберкульозу. Забезпечення маршруту пацієнта. Знати та вміти застосовувати на практиці моніторинг лікування хворих на туберкульоз.

4.4.3. Військово-спеціальна підготовка за спеціалізацією

РНв-1 Організовувати планування заходів медичної служби та здійснення обліку і звітності у військово-медичних підрозділах у мирний та воєнний час

РНв-2 Планувати і здійснювати санітарні, гігієнічні та протиепідемічні заходи в межах військової частини та у польових умовах у мирний та воєнний час

РНв-3 Вміти організувати і здійснювати лікувально-діагностичний процес, лікувально-профілактичні заходи та заходи з військово-лікарської експертизи у мирний та воєнний час

5. Організація навчання.

Обсяг дисципліни: 2 кредити ECTS / 60 годин.

Лекції: 4 годин.

Групові заняття: 10 годин.

Практичні заняття: 24 годин.

Форма контролю: модульний контроль, диференційований залік.

Теми що розглядаються:

Кредитний модуль 1. Фтизіатрія

Змістовий модуль 1. Організація боротьби з туберкульозом.

Змістовний модуль 2. Теоретичні основи фтизіатрії.

Змістовний модуль 3. Виявлення та діагностика туберкульозу органів дихання. Методи обстеження хворих.

Змістовий модуль 4. Туберкульоз органів дихання у військовослужбовців та його диференційна діагностика.

Змістовий модуль 5. Туберкульоз та збройні конфлікти.

Кредитний модуль 2. Туберкульоз легень та позалегеневий туберкульоз.

Змістовний модуль 6. Вогнищевий туберкульоз.

Змістовий модуль 7. Інфільтративний туберкульоз.

Змістовий модуль 8. Дисемінований туберкульоз.

Змістовий модуль 9. Фіброзно – кавернозний та циротичний туберкульоз.

Змістовий модуль 10. Залишкові зміни після перенесеного туберкульозу.

Змістовий модуль 11. Позалегеневий туберкульоз.

6. Інформація про викладача.

Викладач	Галкіна Тетяна Михайлівна
Контактний телефон викладача	050 555 44 10
E-mail викладача	nata18575@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, практичні заняття, самостійна робота
Обсяг дисципліни	2 кредити ЄКТС

7. Методи викладання

- фронтальна форма навчання, коли усі слухачі під контролем викладача виконують одне і теж завдання одночасно;
- індивідуальна форма навчання, коли слухачі виконують завдання

послідовно, один за одним.

При цьому, залежно від необхідності досягнення рівнів знання чи вміння викладач повинен використовувати наступні методи:

- пояснювально – ілюстраційний метод, при якому викладач доводить готову інформацію різними засобами, а слухачі її сприймають, усвідомлюють та фіксують у пам'яті. Цей метод є одним із найбільш економічних способів передачі знань, передбачає використання таких засобів інформації, як слово (усне і друковане), різні наочні посібники, плакати, комп'ютерний ілюстраційний матеріал і т. ін. Знання, які отримані в результаті реалізації цього методу не формують вміння, цей метод використовується для досягнення рівня “Знати”;

- репродуктивний метод, головною ознакою якого є доведення і повторення способу діяльності, згідно завдання викладача.

- Проблемне викладання використовується викладачем при постановці проблеми перед тими, хто навчається і подальшого її вирішення, але при цьому викладач показує шляхи рішення, розкриває хід своєї думки. Цей метод повинен застосовуватись викладачем під час проведення практичних занять. Безпосереднім результатом проблемного викладання повинно бути засвоєння слухачами способу і логіки вирішення конкретної проблеми, але ще без вміння застосовувати їх самостійно. Цей метод навчає слухачів способу отримання знань. З його допомогою вони отримують навички сучасного клінічного мислення.

- частково-пошуковий(евристичний)метод служить меті поступового наближення слухачів до самостійного вирішення проблем шляхом попереднього навчання виконання окремих елементів рішення. Використовується при виконанні практичних завдань щодо діагностики та лікування захворювань нервової системи, коли спосіб пошуку оптимального рішення визначає викладач, але рішення знаходить сам слухач.

- винахідницький метод є необхідним для повноцінного засвоєння досвіду лікарської діяльності. Викладач використовує його для забезпечення творчого застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування риси творчої діяльності, є умовою формування зацікавленості та потреби в такій формі діяльності.Формамизастосуванняцьогометодує:завданнянасамопідготовку.

8. Політика курсу.

- слухач повинен вчасно приходити на заняття;
- у випадку пропуску лекційних / практичних занять без поважної причини, слухач може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку), або його підсумкова оцінка буде знижена;

- слухач повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю;

- слухач має брати активну участь у практичних заняттях;

- слухач повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими слухачами, зокрема під час обговорення питань на лекційних і практичних заняттях;

- слухач на свій вибір має підготувати один реферат / одну презентацію з матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення;

- слухач може перескласти підсумкову контрольну роботу у випадку отримання оцінки «незадовільно»;

- у випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, слухач отримає «0» балів.
- якщо слухач має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, слухач має право звернутися до начальника кафедри чи керівництва факультету;
- слухач повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес в УВМА.

9. Форма контролю знань

Складовою частиною процесу навчання є система контролю та звітності слухачів за якістю засвоєння навчального матеріалу. Головна мета контролю полягає у забезпеченні наукового рівня придбаних слухачами знань, міцності сформованих у них вмінь та навичок.

Контроль успішності та якості підготовки слухачів включає:

- поточний контроль;
- самоконтроль;
- модульний (рубіжний) контроль;
- підсумковий контроль.

Методи поточного контролю: усне опитування, письмовий експрес контроль, виступи при обговоренні питань на практичних заняттях;

Методи самоконтролю: питання самоконтролю;

Методи модульного контролю: контрольна робота, тестування, контрольне завдання;

Методи підсумкового контролю: *диференційний* залік.

Кількість контрольних заходів, форми їх проведення, періодичність доводяться до слухачів на початку вивчення дисципліни.

Поточний контроль – оцінювання теоретичних знань і практичних навичок слухачів з конкретного змістового модуля (логічно завершеної частини навчальної дисципліни). Проводиться на всіх видах навчальних занять.

Форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються кафедрою. Основні форми поточного контролю: усне опитування, письмовий контроль, тестування, ситуаційні задачі, практичні завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Основна мета поточного контролю – постійне отримання викладачем інформації про якість засвоєння слухачами матеріалу навчальної дисципліни, перевірка готовності слухачів до виконання наступних навчальних завдань, а також управління їх навчальною мотивацією. Результати поточного контролю використовуються для коригування методів і засобів навчання та враховуються назаліку. Кількість балів для визначення результатів поточного контролю залежить від рівня знань слухача, вміння використовувати їх при виконанні практичних завдань, навичок обстеження неврологічного хворого, встановлення клінічного діагнозу та призначення лікування. Результати поточного контролю фіксуються в журналі обліку навчальних занять.

Самоконтроль призначений для самооцінки слухачами якості засвоєння навчального матеріалу з конкретної теми навчальної дисципліни. З цією метою у

завданнях на самостійну підготовку передбачаються питання для самоконтролю.

Модульний контроль полягає в оцінюванні результатів навчання слухачів із вивчення навчального матеріалу блоку змістового модуля за результатами контрольних заходів. Модульний контроль є обов'язковим. За результатами поточного контролю слухачне може бути звільненим від модульного контролю. До модульного контролю слухачі допускаються без будь-яких обмежень. Критерії оцінювання результатів виконання завдань за контрольний захід доводиться до відома слухачів перед початком його проведення.

У разі порушення слухачем встановленого порядку здійснення контрольного заходу (списування, підміна завдання, використання недозволених матеріалів чи засобів) викладач відстороняє цього слухача від виконання завдання, робить позначку в журналі обліку навчальних занять, оцінює його роботу в нуль балів (незадовільно). Слухачам забороняється обмінюватись інформацією у будь-якій формі, або використовувати інші матеріали та засоби, крім дозволених.

Слухач, який на модульному контролі отримав оцінку “незадовільно”, повинен скласти його повторно і отримати позитивну оцінку, в іншому випадку він до підсумкового контролю не допускається. Слухачне може повторно скласти модульний контроль з метою підвищення оцінки.

Відмова слухача від відповіді на білет (тест) оцінюється як незадовільна відповідь.

Форми модульного контролю:

- усне опитування;
- письмовий контроль;
- тестування.

Модульний контроль проводиться в ході одного із навчальних занять наприкінці вивчення блоку змістового модулю у вигляді контрольного завдання. Розроблені для проведення білети (тести) повинні забезпечувати перевірку теоретичної та практичної підготовки тих, хто навчається. Для проведення модульного контролю та оцінки якості засвоєння змісту навчання для блоку змістового модуля встановлюється максимальна кількість балів, яку може набрати слухач під час навчання та за результатами контрольних заходів.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді *диференційного заліку* термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни.

Слухач не може бути звільнений від здачі підсумкового контролю і отримати оцінку з навчальної дисципліни «Фтизіатрія» автоматично.

По закінченню вивчення навчальної дисципліни за умов здачі усіх передбачених програмою контрольних заходів слухач складає *диференційний залік*.

Форма проведення контролю (усна, письмова, комбінована), зміст і структура контрольних завдань, білетів та критерії оцінювання обговорюються на засіданні кафедри і затверджуються начальником кафедри не пізніше ніж за місяць до початку складання контрольного заходу. Названі матеріали дійсні протягом навчального року, вони є складовою навчально-методичної документації з дисципліни і зберігаються на кафедрі. Можливе поєднання різних форм контролю.

10. Шкала оцінок

Кожна навчальна дисципліна, незалежно від загальної кількості годин та

кількості модулів, оцінюється за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів, які отримують слухачі.

3 курс, II-е півріччя		Диференційний залік	Сума (R)
Поточний контроль та самостійна робота	Модульний контроль		
20 б.	40 б.	40 б.	100 б.

Рейтингова оцінка слухача з дисципліни складається з балів, що він отримує за:

1. відповіді на заняттях;
2. виконання практичних вправ та нормативів;
3. виконання модульного контрольного завдання;
4. відповідь на диференційному заліку;
5. штрафні та заохочувальні бали.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

Оцінювання на змістовому модулі (семінари).

Ваговий бал за одну відповідь дорівнює – вазі теми у дисципліні:

– повна та обґрунтована відповідь на запитання – максимально можлива кількість балів;

– повна відповідь на запитання – середня кількість балів;

– неповна відповідь на запитання – мінімальна кількість балів;

– відсутня відповідь на запитання – 0.

Робота на практичних заняттях.

Ваговий бал за одну відповідь дорівнює – вазі теми у дисципліні:

– повне та самостійне виконання практичного завдання – максимально можлива кількість балів;

– неповне, але самостійне виконання практичного завдання – середня кількість балів;

– виконання практичного завдання за допомогою викладача – мінімальна кількість балів;

– слухач не здатний виконати практичне завдання навіть за допомогою викладача – 0.

Диференційний залік.

Максимальна кількість балів за залік дорівнює: 40 балів:

– правильно та повністю виконані всі завдання контрольного роботи:

35-40 балів;

– частково виконані завдання контрольної роботи: 20-34 бали;

– завдання контрольної роботи виконані з помилками: 5-19 балів;

– завдання контрольної роботи не виконані: 0 балів.

Штрафні та заохочувальні бали.

Сума штрафних, так і заохочувальних балів не має перевищувати: 10 балів:

– активна участь в роботі на практичних та групових заняттях: +1 бал;

– виконання завдань з удосконаленням методичних та дидактичних матеріалів з дисципліни: +1 - +3 бали;

– відсутність на практичному занятті без поважної причини: -1 бал;

– відсутність на контрольній роботі без поважної причини: -5 балів.

Розрахунок шкали рейтингової оцінки (в балах) кредитного модуля – рейтингова оцінка (в балах) за дисципліну складається з суми всіх отриманих балів, але не більше 100.

Для визначення оцінки за шкалою ЄКТС та національною шкалою рейтингова оцінка (в балах) кредитного модуля (R) переводиться згідно з таблицею.

Переведення балів внутрішньої 100-бальної шкали в національну та шкалу ЄКТС здійснюється у наступному порядку:

Шкала рейтингу ТДАТУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен або диференційний залік	залік
90-100	A	5 (відмінно)	зараховано
82-89	B	4 (добре)	
75-81	C		
67-74	D	3 (задовільно)	
60-66	E		
35-59	FX	2 (незадовільно) (з можливістю повторного перескладання)	не зараховано
0-34	F	2 (незадовільно) (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	

11. Змістовний план вивчення навчальної дисципліни (структура).

№ № з/п	Форма заняття	Годи- ни	Назва змістового модуля, теми занять, навчальні питання	Літе- ратура	Вага оцін- ки
1	2	3	4	5	6
Кредитний модуль 1 Семестр I					
Змістовий модуль 1.Туберкульоз.					
1	Лекція	2	1. Тема 1. Організація боротьби та контролю з туберкульозом. 1. Організація боротьби та контролю з туберкульозом в Україні та світі. 2. Структура протитуберкульозної служби 2. Протитуберкульозний диспансер, задачі, структура та його функції. 3. Організація моделі амбулаторного ведення хворих на туберкульоз. 4. Амбулаторна модель лікування туберкульозу. Організація лікування в закладах ПМСД. Обліково-звітна документація.	1. – стор. 101-104. 9.,14;16;17; 18;21; 25; 26;31-33.	

2	Прак- тичне заняття	4	Тема 1. Організація боротьби з туберкульозом. Питання: 1. Вступ. 2. Контроль початкового рівня знань слухачів. 3. Самостійна робота слухачів під керівництвом викладача. 4. Курація хворих. 5. Відпрацьовування практичних навичок: Питання: Групування контингентів протитуберкульозних закладів. 1. Робота в осередку туберкульозної інфекції. 2. Профілактика туберкульозу: специфічна, санітарна, соціальна. 6. Основні директивні документи, інструктивні та методичні матеріали з організації боротьби з туберкульозом. Контроль кінцевого рівня знань слухачів. 7. Підсумок.	7– стор. 101-104. 9.,14;16;17; 18;21; 25; 26;31-33.	2
3	Семі- нарське заняття	2	Тема 1. Організація боротьби з туберкульозом. Питання: 1. Послідовність схеми обстеження хворого на туберкульоз. 3. Групування контингентів протитуберкульозних закладів. 4. Робота в осередку туберкульозної інфекції. 5. Профілактика туберкульозу: специфічна, санітарна, соціальна. 6. Основні директивні документи, інструктивні та методичні матеріали з організації боротьби з туберкульозом.	7– стор. 101-104. 9.,14;16;17; 18;21; 25; 26;31-33.	6
4	Само- стійна робота	6	Тема 1. Організація боротьби з туберкульозом. Питання: 2. Послідовність схеми обстеження хворого на туберкульоз. 7. Групування контингентів протитуберкульозних закладів. 8. Робота в осередку туберкульозної інфекції. 9. Профілактика туберкульозу: специфічна, санітарна, соціальна. 1. Основні директивні документи, інструктивні та методичні матеріали з організації боротьби з туберкульозом.	7– стор. 101-104. 9.,14;16;17; 18;21; 25; 26;31-33.	6

Змістовий модуль 2. Теоретичні основи фтизіатрії.

5	Лекція	2	Тема 2. Теоретичні основи фтизіатрії. Питання. 1. Збудник туберкульозу. 2. Епідеміологія туберкульозу. 3. Патогенез туберкульозу. 4. Імунітет при туберкульозі. 5. Групи ризику захворювання на туберкульоз. 6. Нормативно-правова база і медико-технологічні документи з питань контролю на туберкульоз. 7. Роль первинної ланки в сучасній стратегії боротьби з туберкульозом. 8. Робота лікаря загальної практики з організації своєчасного виявлення туберкульозу.	2. – стор.114-146. 4.- стор. 2-18. 6. – стор. 7-21. 13. – стор.4-8. 23.- стор.5-180. 24. – стор.3-20; 114-132. 25. – стор.6-8.	
6	Практичне заняття	4	Тема 2. Теоретичні основи фтизіатрії. Питання: 1. Вступ. 2. Контроль початкового рівня знань слухачів. 3. Самостійна робота слухачів під керівництвом викладача. 4. Курація хворих. 5. Відпрацьовування практичних навичок: - Питання. 9. Збудник туберкульозу. 10. Епідеміологія туберкульозу. 11. Патогенез туберкульозу. 6. Імунітет при туберкульозі. Контроль кінцевого рівня знань слухачів. 7. Підсумок.	2. – стор.114-146. 4.- стор. 2-18. 6. – стор. 7-21. 13. – стор.4-8. 23.- стор.5-180. 24. – стор.3-20; 114-132. 25. – стор.6-8.	2
7	Самостійна робота	6	Тема 2. Теоретичні основи фтизіатрії. Питання: 8. Вступ. 9. Контроль початкового рівня знань слухачів. 10. Самостійна робота слухачів під керівництвом викладача. 11. Курація хворих. 12. Відпрацьовування практичних навичок: - Питання. 12. Збудник туберкульозу. 13. Епідеміологія туберкульозу. 14. Патогенез туберкульозу. 13. Імунітет при туберкульозі. 14. Контроль кінцевого рівня знань слухачів. 15. Підсумок.	2. – стор.114-146. 4.- стор. 2-18. 6. – стор. 7-21. 13. – стор.4-8. 23.- стор.5-180. 24. – стор.3-20; 114-132. 25. – стор.6-8.	0,5

8	Семінарське заняття	2	Тема 2. Теоретичні основи фтизіатрії. Питання: 16. Вступ. 17. Контроль початкового рівня знань слухачів. 18. Самостійна робота слухачів під керівництвом викладача. 19. Курація хворих. 20. Відпрацьовування практичних навичок: - Питання. 15. Збудник туберкульозу. 16. Епідеміологія туберкульозу. 17. Патогенез туберкульозу. 21. Імунітет при туберкульозі. Контроль кінцевого рівня знань слухачів. 22. Підсумок.	2. – стор.114-146. 4.- стор. 2-18. 6. – стор. 7-21. 13. – стор.4-8. 23.- стор.5-180. 24. – стор.3-20; 114-132. 25. – стор.6-8.	7
---	---------------------	---	--	---	---

Змістовий модуль 3. Виявлення та діагностика туберкульозу органів дихання.

9	Лекція	2	Тема 3. Виявлення та діагностика туберкульозу органів дихання. 1. Своєчасне виявлення хворих на туберкульоз. 2. Діагностика туберкульозу. 3. Класифікація методів діагностики при туберкульозі легень. 4. Методи обстеження хворих на туберкульоз легень: клінічні, рентгенологічні, лабораторні. 5. Туберкулінодіагностика. 6. Ендоскопічні, біопсійні методи. 7. Імунологічні дослідження. Функціональні методи дослідження. 8. Інфекційний контроль за туберкульозом на рівні первинної ланки охорони здоров'я(розподіл потоків хворих, безпечна організація робочого місця медпрацівника, застосування УФ – опромінення в лікувальному закладі, навчання пацієнтів етикету кашлю та використання медпрацівниками засобів захисту органів дихання). 9. Мотиваційне консультування пацієнтів, які перервали лікування. Ведення таких пацієнтів 10. Поняття адвокації, комунікації, соціальної мобілізації.	3.- стор.32-86. 2. – стор. 33-52. 5. - стор.24-79. 6. – стор. 11-38; 56-89; 112-125. 11. – стор.291-310. 13. – стор. 8-152. 19.- стор.152-158. 20. – стор. 6-101. 24. – стор. 128-258; 224-300. 25. – стор. 13-20. 29. – стор.8-56. 30.- – 7-112.	
---	--------	---	--	---	--

10	Практичне заняття	4	Тема 3. Виявлення та діагностика туберкульозу органів дихання. Питання: 1. Вступ. 2. Контроль початкового рівня знань слухачів. 3. Самостійна робота слухачів під керівництвом викладача. 4. Курація хворих. 5. Відпрацьовування практичних навичок: 11. Своєчасне виявлення хворих на туберкульоз. 12. Діагностика туберкульозу. 13. Класифікація методів діагностики при туберкульозі легень. 14. Методи обстеження хворих на туберкульоз легень: клінічні, рентгенологічні, лабораторні. 15. Туберкулінодіагностика. 16. Ендоскопічні, біопсійні методи. 6. Імунологічні дослідження. Функціональні методи дослідження. Контроль кінцевого рівня знань слухачів. 7. Підсумок.	3.- стор.32-86. 2. – стор. 33-52. 5. - стор.24-79. 6. – стор. 11-38; 56-89; 112-125. 11. – стор.291-310. 13. – стор. 8-152. 19.- стор.152-158. 20. – стор. 6-101. 24. – стор. 128-258; 224-300. 25. – стор. 13-20. 29. – стор.8-56. 30.-, – 7-112.	2
11	Самостійна робота	4	Тема 3. Виявлення та діагностика туберкульозу органів дихання. Питання: 1. Вступ. 2. Контроль початкового рівня знань слухачів. 3. Самостійна робота слухачів під керівництвом викладача. 4. Курація хворих. 5. Відпрацьовування практичних навичок: 17. Своєчасне виявлення хворих на туберкульоз. 18. Діагностика туберкульозу. 19. Класифікація методів діагностики при туберкульозі легень. 20. Методи обстеження хворих на туберкульоз легень: клінічні, рентгенологічні, лабораторні. 21. Туберкулінодіагностика. 22. Ендоскопічні, біопсійні методи. 6. Імунологічні дослідження. Функціональні методи дослідження. Контроль кінцевого рівня знань слухачів. 7. Підсумок.	3.- стор.32-86. 2. – стор. 33-52. 5. - стор.24-79. 6. – стор. 11-38; 56-89; 112-125. 11. – стор.291-310. 13. – стор. 8-152. 19.- стор.152-158. 20. – стор. 6-101. 24. – стор. 128-258; 224-300. 25. – стор. 13-20. 29. – стор.8-56. 30.-, – 7-112.	0,5

12	Семі- нарське заняття	2	Тема 3. Виявлення та діагностика туберкульозу органів дихання. 2. Своєчасне виявлення хворих на туберкульоз. 3. Діагностика туберкульозу. 4. Класифікація методів діагностики при туберкульозі легень. 5. Методи обстеження хворих на туберкульоз легень: клінічні, рентгенологічні, лабораторні. 6. Туберкулінодіагностика. 7. Ендоскопічні, біопсійні методи. 8. Імунологічні дослідження. Функціональні методи дослідження. 9. Відбір хворих для проведення мікроскопії мазка мокротиння та рентгенологічного дослідження органів грудної клітки; правила і техніка проведення забору мокротиння. 10. Обліково-звітна документація.	3.- стор.32-86. 2. – стор. 33-52. 5. - стор.24-79. 6. – стор. 11-38; 56-89; 112-125. 11. – стор.291-310. 13. – стор. 8-152. 19.- стор.152-158. 20. – стор. 6-101. 24. – стор. 128-258; 224-300. 25. – стор. 13-20. 29. – стор.8-56. 30.-, – 7-112.	7
----	-----------------------------	---	---	---	---

Змістовий модуль 4. Туберкульоз органів дихання у військовослужбовців та його диференційна діагностика.

15	Прак- тичне заняття	4	Тема 4. Туберкульоз органів дихання у військовослужбовців та його диференційна діагностика. 1. Вступ. 2. Контроль початкового рівня знань слухачів. 3. Самостійна робота слухачів під керівництвом викладача. 4. Курація хворих. 5. Відпрацьовування практичних навичок: 1. Клінічна класифікація туберкульозу. 2. Дисемінований туберкульоз легень 3. Вогнищевий туберкульоз легень. 4. Інфільтративний туберкульоз легень. 5. Казеозна пневмонія. 6. Туберкульоз легень. 7. Фіброзно-кавернозний туберкульоз легень. 8. Циротичний туберкульоз легень. 9. Туберкульозний плеврит, емпієма. 10. Туберкульоз бронхів, трахеї, верхніх дихальних шляхів 6. Контроль кінцевого рівня знань слухачів. 7. Підсумок.	3.- стор.32-86. 2. – стор. 33-52. 5. - стор.24-79. 6. – стор. 11-38; 56-89; 112-125. 11. – стор.291-310. 13. – стор. 8-152. 19.- стор.152-158. 20. – стор. 6-101. 24. – стор. 128-258; 224-300. 25. – стор. 13-20. 29. – стор.8-56. 30.-, – 7-112.	2
----	---------------------------	---	--	---	---

16	Семінарське заняття	2	Тема 4. Туберкульоз органів дихання у військовослужбовців та його диференційна діагностика. Питання: 11. Клінічна класифікація туберкульозу. 12. Дисемінований туберкульоз легень 13. Вогнищевий туберкульоз легень. 14. Інфільтративний туберкульоз легень. 15. Казеозна пневмонія. 16. Туберкульома легень. 17. Фіброзно-кавернозний туберкульоз легень. 18. Циротичний туберкульоз легень. 19. Туберкульозний плеврит, емпієма. 20. Туберкульоз бронхів, трахеї, верхніх дихальних шляхів 1. Військово-лікарська експертиза.	3.- стор.32-86. 2. – стор. 33-52. 5. - стор.24-79. 6. – стор. 11-38; 56-89; 112-125. 11. – стор.291-310. 13. – стор. 8-152. 19.- стор.152-158. 20. – стор. 6-101. 24. – стор. 128-258; 224-300. 25. – стор. 13-20. 29. – стор.8-56. 30.-, – 7-112.	6
17	Самостійна робота	4	Тема 4. Туберкульоз органів дихання у військовослужбовців та його диференційна діагностика. Питання: 21. Клінічна класифікація туберкульозу. 22. Дисемінований туберкульоз легень 23. Вогнищевий туберкульоз легень. 24. Інфільтративний туберкульоз легень. 25. Казеозна пневмонія. 26. Туберкульома легень. 27. Фіброзно-кавернозний туберкульоз легень. 28. Циротичний туберкульоз легень. 29. Туберкульозний плеврит, емпієма. 30. Туберкульоз бронхів, трахеї, верхніх дихальних шляхів 1. Військово-лікарська експертиза.	3.- стор.32-86. 2. – стор. 33-52. 5. - стор.24-79. 6. – стор. 11-38; 56-89; 112-125. 11. – стор.291-310. 13. – стор. 8-152. 19.- стор.152-158. 20. – стор. 6-101. 24. – стор. 128-258; 224-300. 25. – стор. 13-20. 29. – стор.8-56. 30.-, – 7-112.	0,5
Змістовий модуль 5.Туберкульоз та збройні конфлікти.					

18	Лекція	4	Тема 5 Туберкульоз та збройні конфлікти. 1. Вступ. 2. Організація боротьби з туберкульозом в Україні в період проведення АТО\ООС. 3 Структура протитуберкульозної служби в ЗСУ. 4 Туберкульоз у ВВВ, на війні в Афганістані, та других локальних війнах. 5 Загальні принципи лікування туберкульозу, моніторинг побічних реакцій протитуберкульозних препаратів. 6. Підсумок.	25;26	
19	Семінарське заняття	2	Тема 5. Туберкульоз та збройні конфлікти. Питання: 1. Організація боротьби з туберкульозом в Україні в період проведення АТО\ООС. 2. Структура протитуберкульозної служби в ЗСУ. 3. Туберкульоз у ВВВ, на війні в Афганістані, та других локальних війнах.	25;26	7
20	Самостійна робота	2	Тема 5 Туберкульоз та збройні конфлікти. Питання: 1. Організація боротьби з туберкульозом в Україні в період проведення АТО\ООС. 2. Структура протитуберкульозної служби в ЗСУ. 3. Туберкульоз у ВВВ, на війні в Афганістані, та других локальних війнах.	25;26	0,5

Змістовий модуль 2. Туберкульоз легень та позалегеневий туберкульоз.

Змістовий модуль 6. Вогнищевий туберкульоз.

21	Практичне заняття	4	Тема 6. Вогнищевий туберкульоз. Питання: 1. Вступ. 2. Контроль початкового рівня знань слухачів. 3. Самостійна робота слухачів під керівництвом викладача. 4. Курація хворих. 5. Відпрацьовування практичних навичок: 1. Епідеміологія, патогенез вогнищового туберкульозу. 1. Класифікація, клінічна картина вогнищового туберкульозу. 2. Ускладнення та диференційна діагностика вогнищового туберкульоза. 3. Принципи лікування хворих на вогнищевий туберкульоз. 4. Рішення клінічних задач. 6. Контроль кінцевого рівня знань слухачів. 7. Підсумок.	5. - стор.24-79. 6. – стор. 11-38; 56-89; 112-125. 11. – стор.291-310. 13. – стор. 8-152. 19.- стор.152-158. 20. – стор. 6-101.	2
----	-------------------	---	--	--	---

22	Семінарське заняття	2	Тема 6. Вогнищевий туберкульоз. Питання: 1. Епідеміологія, патогенез вогнищевого туберкульозу. 1. Класифікація, клінічна картина вогнищевого туберкульозу. 2. Ускладнення та диференційна діагностика вогнищевого туберкульоза. 3. Принципи лікування хворих на вогнищевий туберкульоз. Особливості у дітей та підлітків. 4. Рішення клінічних задач.	5. - стор.24-79. 6. – стор. 11-38; 56-89; 112-125. 11. – стор.291-310. 13. – стор. 8-152. 19.- стор.152-158. 20. – стор. 6-101.	7
23	Самостійна робота	2	Тема 6. Вогнищевий туберкульоз. Питання: 1. Епідеміологія, патогенез вогнищевого туберкульозу. 5. Класифікація, клінічна картина вогнищевого туберкульозу. 6. Ускладнення та диференційна діагностика вогнищевого туберкульоза. 7. Принципи лікування хворих на вогнищевий туберкульоз. Особливості у дітей та підлітків. 8. 9. Рішення клінічних задач.	5. - стор.24-79. 6. – стор. 11-38; 56-89; 112-125. 11. – стор.291-310. 13. – стор. 8-152. 19.- стор.152-158. 20. – стор. 6-101.	0,5
Змістовий модуль 7 Інфільтративний туберкульоз.					
24	Практичне заняття	4	Тема 7. Інфільтративний туберкульоз. Питання: 1. Вступ. 2. Контроль початкового рівня знань слухачів. 1). Епідеміологія, патогенез інфільтративного туб. 2).Класифікація, клінічна картина інфільтративного туберкульоза. 3). Ускладнення та диференційна діагностика інфільтративного туберкульоза. Особливості у дітей та підлітків. 4). Принципи лікування хворих на інфільтративний туберкульоз. 3. Самостійна робота слухачів під керівництвом викладача. 4. Курація хворих. 5. Відпрацьовування практичних навичок. Рішення клінічних задач. 6. Контроль кінцевого рівня знань слухачів. 7. Підсумок.	11. – стор.291-310. 13. – стор. 8-152. 19.- стор.152-158. 20. – стор. 6-101.	2

25	Само- стійна робота	2	Тема 7. Інфільтративний туберкульоз. 1.Епідеміологія, патогенез інфільтративного туб. 2Класифікація, клінічна картина інфільтративного туберкульоза. 3Ускладнення та диференційна діагностика інфільтративного туберкульоза. 4Принципи лікування хворих на інфільтративний туберкульоз. 1. Рішення клінічних задач.	11. – стор.291-310. 13. – стор. 8-152. 19.- стор.152-158. 20. – стор. 6-101.	0,5
8 Змістовий модуль. Позалегеновий туберкульоз.					
26	Прак- тичне заняття	4	Тема 8. Позалегеновий туберкульоз. Питання: 1. Вступ. 2. Контроль початкового рівня знань слухачів. 3. Самостійна робота слухачів під керівництвом викладача. 4. Курація хворих. 5. Відпрацьовування практичних навичок: Туберкульоз мозкових оболонок і центральної нервової системи. Абдомінальний туберкульоз. Туберкульоз кісток і суглобів. Туберкульоз сечових, статевих органів. Туберкульоз шкіри та підшкірної клітковини. Туберкульоз периферичних лімфатичних вузлів. Туберкульоз інших органів.Ко-інфекція ВІЛ/ТБсучасний стан проблеми, особливості лікування. 6. Контроль кінцевого рівня знань слухачів. 7. Підсумок.	6-101. 24. – стор. 128-258; 224-300. 25. – стор. 13-20. 29. – стор.8-56. 30-. – 7-112	2
27	Само- стійна робота	2	Тема 8. Позалегеновий туберкульоз. Питання: 1. Туберкульозний менінгіт. 2. Туберкульоз внутрішньогрудних лімфовузлів. 3. Міліарний туберкульоз 4. Туберкульоз кісток і суглобів. 5. Туберкульоз сечових, статевих органів. 1. Туберкульоз шкіри та підшкірної клітковини	6-101. 24. – стор. 128-258; 224-300. 25. – стор. 13-20. 29. – стор.8-56. 30-. – 7-112	0,5
28	Диф. залік	2			40

12. Завдання для самостійної роботи.

Реферати (доповіді, повідомлення, презентації):

- Туберкульоз легень: методи обстеження хворих на туберкульоз.
- Туберкульоз легень: етіологія, патогенез, класифікація.
- Туберкульоз легень: етіологія, клініка, діагностика, лікування.
- Вогнищевий туберкульоз:етіологія, клініка, діагностиката лікування.
- Інфільтративний туберкульоз: етіологія, клініка, діагностика та лікування.
- Дисемінований туберкульоз: етіологія, клініка, діагностика, лікування.
- Ексудативний плеврит туберкульозної етіології: етіологія, клінічні симптоми, діагностика, лікування, профілактика, військова – лікарська експертиза.
- Туберкульоз легень: характеристика клінічних форм, методи лікування, специфічна профілактика.

- Залишкові зміни туберкульозу (ЗЗТБ): клінічні прояви та диференційна діагностика, військова – лікарська експертиза.
- Методи лабораторного виявлення мікобактерії туберкульозу. Визначення медикаментозної стійкості та її клінічне значення.
- Туберкульоз легень: методи діагностики туберкульозу.
- Сучасні методи хірургічного лікування хворих на туберкульоз легень.
- Критерії вилікування хворих на туберкульоз.
- Стандартні режими хіміотерапії.
- Основні лікарські засоби, що застосовуються у фтизіатрії.

13. Питання до заліку

1. Збудник туберкульозу та його основні якості.
2. Лікарська стійкість МБТ, механізм розвитку. Віди лікарської стійкості МБТ.
3. Шляхи зараження туберкульозом.
4. Сучасні методи обстеження хворого на туберкульоз.
5. Інструментальні методи обстеження.
6. Лабораторні методи виявлення мікобактерій туберкульозу.
7. Віражту беркулінових проб тайогозначення. Дифференційна діагностика поствакцинальної та інфекційноїалергії.
- 8.Сучаснаклінічнакласифікаціятуберкульозу.
9. Туберкульоз внутрішньогрудних лімфатичнихузлів. Патогенез,клініка, діагностика, лікування.
- 10.Ускладненняпервинних форм туберкульозу:віди, характеристика, клініка,діагностика, лікування.
- 11.Методивиявлення МБТ (мікроскопія, посів, молекулярно-генетичний).
- 12.Міліарнийтуберкульозлегень. Патогенез,клініка, діагностика, лікування.
13. Туберкульозниймененгіт. Патогенез,клініка, діагностика, лікування.
14. Дисемінований туберкульоз легень (підгострий). Патогенез,клініка, діагностика, лікування, військова – лікарська експертиза.
15. Дисемінований туберкульоз легень (хронічний). Патогенез,клініка, діагностика, лікування, військова – лікарська експертиза, санаторно – курортне лікування.
16. Вогнищевий туберкульоз легень. Патогенез,клініка, діагностика, лікування, військова – лікарська експертиза, профілактика, санаторно – курортне лікування.
- 17 Інфільтративний туберкульозлегень (круглий, хмароподібний). Патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика, військова – лікарська експертиза.
18. Інфільтративний туберкульоз легень (перецисуріт, лобіт). Патогенез,клініка, діагностика, лікування, військова – лікарська експертиза.
19. Інфільтративний туберкульозлегень (клініко– рентгенологічні варіанти).Патогенез,клініка, діагностика, лікування, військова – лікарська експертиза.
- 20.Казеознапневмонія. Патогенез,клініка, діагностика, лікування, військова – лікарська експертиза.
- 21.Туберкульома легень. Патогенез,клініка, діагностика, лікування, військова – лікарська експертиза.
- 22.Основи DOTS, DOTS+, STOP TB – стратегії.

23. Кавернозний туберкульоз легень. Патогенез, клініка, діагностика, лікування, військова – лікарська експертиза.
24. Клінічні, рентгенологічні та лабораторні ознаки каверни в легенях. Віді загоєння каверн.
25. Фіброзно– кавернозний туберкульоз легень. Патогенез, клініка, діагностика, лікування, військова – лікарська експертиза.
26. Циротичний туберкульоз легень. Патогенез, клініка, діагностика, лікування, військова – лікарська експертиза.
27. Туберкульозний плеврит. Патогенез, клініка, діагностика, лікування, військова – лікарська експертиза.
28. Туберкульоз легень, комбінований з професійними захворюваннями легень. Патогенез, клініка, діагностика, лікування, військова – лікарська експертиза.
29. Туберкульоз периферичних та мезентеріальних лімфатичних вузлів. Патогенез, клініка, діагностика, лікування, військова – лікарська експертиза.
30. ВІЧ-асоційований туберкульоз. Клініка, діагностика, лікування, військова – лікарська експертиза.
31. Саркоїдоз органів дихання. Клініка, діагностика, лікування.
32. Сучасні методи хірургічного лікування хворих на туберкульоз легень.
33. Кровохаркання та кровотеча при туберкульозі легень. Клініка, діагностика, лікування, невідкладна допомога.
34. Спонтанний пневмоторакс при туберкульозі легень. Клініка, діагностика, лікування, невідкладна допомога.
35. Основні принципи лікування хворих на туберкульоз.
36. Лікування хворих з множиною та поширеною лікарською стійкістю до МБТ.
37. Хіміотерапія виявлених хворих на туберкульоз легень.
38. Патогенетичне лікування туберкульозу легень. Віді лікування. Показання.
39. Хіміотерапія туберкульозу в амбулаторних умовах.

Приклади клінічних задач, які виносяться на залік.

Задача 1

Хвора 44 років скаржиться на кашель, зниження маси тіла, слабкість, підвищення температури тіла до 37⁰С. Встановлено попередній діагноз: ВДТБ (02.01.2019) обох легень (дисемінований, фаза інфільтрації) Дестр(+), МБТ(+), М(+), МГ(+), К(0), Резист(0), Гіст(0), Кат1(2019).

Запитання:

1. З яким захворюванням треба проводити диференційну діагностику?

2. Яке дослідження треба призначити і в який термін?

Діагноз підтвердився.

Запитання:

3. Які необхідні додаткові дослідження провести хворій для призначення оптимальної комбінації хіміопрепаратів?

4. Яке лікування треба призначити, на який термін?

5. Через який час контролюється рівень виділення мікобактерій туберкульозу в мокротинні методом мікроскопії?

6. В яких умовах повинен перебувати хвора?

7. Який час повинна перебувати хвора в туберкульозному відділенні?

8. Який рентгенологічний метод дослідження частіше застосовується для виявлення деструкції в легеневій тканині?

Задача 2

Хворий 48 років 10 років тому звільнився з вугільної шахти, де 3 роки працював прохідником. Звернувся до лікаря зі скаргами на задишку, кашель, слабкість, біль у грудній клітці, слабкість, субфебрильну температуру, які з'явилися протягом останнього місяця. На рентгенограмі: у верхніх частках поліморфні вогнищеві тіні. Хворий на протязі тижня, лікувався амбулаторно.

Запитання:

1. Ваш попередній діагноз?
2. Проява яких симптомів найімовірніше може свідчити про ускладнення силікозу туберкульозом?
3. Які дослідження необхідно провести?
4. Скільки аналізів мокротиння на МБТ методом мікроскопії треба робити, за який час?
5. Ваша лікувальна тактика?
6. В яких умовах повинен перебувати хворий?
7. Який час повинен перебувати хворий в туберкульозному відділенні?
8. Дайте оцінку загальному аналізу крові. Лейкоцити $12,4 \times 10^9/\text{л}$, ШОЕ 21 мм/годину.

Задача 3

Хворий скаржиться на кашель, задишку, спітнілість, підвищення температури тіла до $38,0^{\circ}\text{C}$, слабкість, кровохаркання. Об'єктивно: в легенях жорстке дихання, хрипів немає; пульс 76 за хвилину, АТ 110/70 мм рт. ст., тони серця звучні. На рентгенограмі: малоінтенсивна округла тінь з нечіткими контурами в нижній частці лівої легені. В аналізі мокротиння методом мікроскопії: МБТ не виявлено. Встановлено діагноз: вогнищевий туберкульоз нижньої частки лівої легені. При контрольній рентгенограмі виявлено збільшення округлої тіні.

Запитання:

1. Скільки аналізів мокротиння на МБТ методом мікроскопії треба робити, за який час?
2. Які додаткові дослідження необхідно провести?
3. Яке рентгенологічне дослідження необхідно зробити?
4. З яким захворюванням треба проводити диференційну діагностику вогнищевого туберкульозу?
5. Консультація якого фахівця необхідна?
6. Що таке "жорстке" дихання?
7. Розкажіть клініку вогнищевого туберкульозу.
8. Ваш остаточний діагноз хворого.
9. Де в подальшому буде лікуватись хворий?
10. Яке лікування показано?

Задача 4

Хворий 62 років з наявністю в анамнезі туберкульозу легень, скаржиться на лихоманку, задиху, малопродуктивний кашель. Об'єктивно: температури тіла до $38,8^{\circ}\text{C}$, пульс 96/хв., частота дихання 28 /хв. Тони серця послаблені, АТ 130/85 мм рт. ст. У легенях над верхньою часткою лівої легені притуплення перкуторного

звуку, вислуховується бронхіальне дихання. Рентгенологічно: на тлі посттуберкульозного пневмосклерозу верхньої частки лівої легені – ділянки неомогенного затемнення.

Запитання:

1. Ваш діагноз?
2. Обґрунтуйте його.
3. Які захворювання необхідно виключити?
4. Проведіть диференційну діагностику між туберкульозним процесом і пневмонією.
5. Чи має місце активність туберкульозного процесу?
6. Які дослідження необхідно провести для підтвердження діагнозу?
7. В якому відділенні буде лікуватись хворий?
8. Яке лікування слід призначити та на який час?
9. Назвіть показання та протипоказання до проведення бронхоскопії.

14. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Діагностика та стандарти лікування захворювань органів дихання в практиці терапевта. Навчальний посібник / Н.І. Швець, А.В. Підаєв, О.О. Федорова, О.А. Пастухова – Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2011. – 632 с.
2. Закон України від 25.07.2012 року «Про затвердження Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії захворюванню на туберкульоз на 2012—2016 роки»
3. Клінічна пульмонологія. Посібник / М.М. Козачок, Л.О. Висотюк, М.М. Селюк. Київ, 2005. – 436 с.
4. Компендиум 2009 – лекарственные препараты: В 2 т. / Под ред. В.Н. Коваленко, А.П. Викторова. – К.: МОРИОН, 2009. – 2224 с.
5. Кошечкин В. Туберкулез: Учебн. пособие. – М., 2007. – 304 с.
6. МОЗ України. Туберкульоз в Україні (Аналітично-статистичний довідник за 2003–2013 роки).
7. Наказ Міністра оборони України № 402 від 14 серпня 2008 р. «Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу у Збройних Силах України» та «Положення про військово-лікарську експертизу у Збройних Силах України». - Київ: «Варта», 2009. -426 с.
8. Наказ МОЗ України від 16.09.2011 р. № 595 «Про порядок проведення профілактичних щеплень в Україні та контроль якості й обігу медичних імунобіологічних препаратів».
9. Наказ МОЗ України від 30.04.2009 року № 287 «Про порядок направлення на санаторне лікування хворих на туберкульоз та осіб із груп ризику».
10. Накази МОЗ України №384 і №385 від 09.06.2006р. про затвердження «Інструкції щодо надання допомоги хворим на туберкульоз», «Протоколу надання медичної допомоги хворим на туберкульоз».
11. Основные клинические синдромы и тактика лучевого обследования / [Линденбратен Л.Д., Зубарев А. В., Китаев В. В., Шехтер А. И.]. – М.: Видар. – 1997. – С. 152-158.
12. Осьодло Г.В., Федорова О.О., Коваль М.М. Методи клінічного обстеження і семіотика внутрішніх хвороб: методичні рекомендації. – Київ: УВМА, 2015. – 108 с.

13. Система визначення та звітності з питань туберкульозу, ВООЗ, 2013.
14. Справочник Сэнфорда по противомикробной терапии / Дэвид Н. Гилберт и др.; пер. с англ. под ред. Спасокукоцкого А.Л. – 2-е изд., пер и доп. – К.: Украинский медицинский вестник, 2013. – 288 с.
15. Струков А.И., Соловьева М.П. Морфология туберкулеза в современных условиях. – М.: Медицина, 1985. – 224 с.
16. Туберкульоз, ВІЛ-інфекція/СНІД : навчальний посібник /Р.Г.Процюк, В.Ф.Москаленко, В.І.Петренко та ін.; за редакцією член-кор. Проф.. В.Ф.Москаленко, проф..Р.Г.Процюка./–К.: Медицина, 2009 – 424 с.
17. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги дорослим «Туберкульоз» (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 04.09.2014 р. № 620) – К., 2014. – 128 с.
18. Туберкульоз. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах. – К., 2014. – 363 с.
19. Фещенко Ю.І. Організація лікування хворих на туберкульоз/ Ю.І. Фещенко, В.М. Мельник –К. : Здоров'я, 2009 р.-488с.
20. Фещенко Ю.Ф., Мельник В.М., Ільницький І.Г. Основи клінічної фтизіатрії: Керівництво для лікарів (у 2 томах). - К. - Львів: Атлас, 2007.— 1168 с.
21. British HIV Association guidelines for the treatment of TB/HIV coinfection, 2011.
22. NICE 117 Clinical diagnosis and management of tuberculosis, and measures for its prevention and control, 2011.
25. Туберкулбоз у військовослужбовців –учасників антитерористичної Операції Об'єднаних Сил (АТО/ООС): захворюваність, клінічні особливості за 2014-2019 рр. (Галкіна Т.М., Мандрик І.Г.).
26. Аналіз факторів ризику розвитку туберкульозу в учасників антитерористичної операції/Операції Об'єднаних Сил (АТО/ООС) за 2014-2019, особливості клінічного перебігу та залежність від них тривалості лікування. (Галкіна Т.М.,Прус Н.В.)

Допоміжна

1. Беллендир Э.Н. Внелегочный туберкулез. – СПб.: Гиппократ, 2000. – 374 с.
2. Бліхар Є. Фтизіатрія: Підручник. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. - 372 с.
3. Виноградов А.В. Дифференциальный диагноз внутренних болезней: учеб. пособие для студ. мед. вузов/ А.В. Виноградов. - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: МИА, 2009. - 911с
4. Внутренние болезни по Дэвидсону: общие принципы медицины/ пер. с англ. под ред. Н.А. Мухина; ред.: Н.А. Бун и др.. - М.: Рид Элсивер, 2009. - 377с.
5. Воротичинцева Н.С., Гольев С.С. Рентгенопульмонология: Стратегия и тактика получения и анализ рентгенологического изображения в пульмонологии. Учебное пособие.- М. ООО «Медицинское информационное агентство», 2009 г.- 280с.
6. Гельберг И.С. Фтизиатрия: учебник для студентов лечебного, педиатрического, медико-профилактического, медико-психологического факультетов, факультета медицинских сестер с высшим образованием / И.С. Гельберг, С.Б. Вольф, Е.Н. Алексюк, Д.В. Шевчук – Гродно: ГрГМУ, 2007. – 344 с.

7. Грищук Л.А., Корнага С.І., Кравченко Н.С., П'ятночка І.Т., Савула М.М. Методичне забезпечення вивчення фтизіатрії в умовах запровадження кредитно-модульної системи // Туберкульоз, легеневі хвороби, ВІІ-інфекція. – 2012. – № 4 (11). – С. 101-104.
8. Казмірчук В. С. Навчальний посібник з клінічної імунології та алергології для аудиторної роботи студентів (2-е вид., доп). [Текст] / В. С. Казмірчук. – К.: ТОВ «Поліграф плюс», 2008. – 263с.

Провідний лектор:

Викладач кафедри військової терапії
підполковник медичної служби

Т. ГАЛКІНА